

Bemutatjuk az új országos elnököket

A 2024. június 9-i nemzetiségi választások során három – a roma, a szerb és az ukrán – nemzetiség országos önkormányzatának élére került új elnök. A velük készült interjúkban a célok és feladatok mellett már az október eleji alakuló ülés óta eltelt negyedév eredményeiről is érdeklődtünk.

Dr. Lásztity Jovánka, elnök
Szerb Országos Önkormányzat

A magyarországi szerb közösség régóta aktív és ismert képviselője, dr. Lásztity Jovánka a Szerb Kultúra és Sport Támogatóinak Egyesülete listavezetőjeként a nemzetiségi önkormányzati választásokon a szavazatok mintegy egynegyedét kapta. A Szerb Országos Önkormányzat elnökeként úgy szervezi át a testület munkáját, hogy az a jól kialakított rendszeren keresztül az önkormányzat valamennyi intézményének működését szolgálja.

– Hogyan kezdték meg ezt a munkát?

– A választás kapcsán érdemes megemlíteni, hogy a szerb közösség életében most történt először tényleges választás, az előzőeknél ugyanis, a 2019-est kivéve, csak egyetlen lista indult. Már a választás előtt megtörtént tehát az egyeztetés, és az egységes listára a hatályosság eléréséhez kisszámú szavazat is elegendő volt. A 2024-es választáson négy, illetve öt egyesület jelöltjei indultak, úgy, hogy valójában több egyesület állt mögöttük, melyek közösen állítottak listát. A Szerb Kultúra és Sport Támogatóinak Egyesülete listavezetőjeként kapott mintegy ötszáz voks azért volt jelentős többség, mert a kétezer szavazatból a többi megoszlott a közösen induló egyesületek között. Nem visszaélni, hanem élni akarok ezzel a lehetőséggel a közösség érdekében. Főállású elnökként egy szintén főállású és egy társadalmi megbízatású elnökhelyettessel napi tizenkét órában látjuk el feladatunkat. Az összes átadás-átvétel, átvezetés, adminisztráció lebonyolítása jó néhány hetet, akár hónapot is igénybe vett. Sikerült megalapítanunk a bizottságokat, ezek elkezdtek működésüket. Olyan nehéz döntéseket is sikerült meghoznunk, mint például az új Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ) elfogadása. Alaposan át kell alakítanunk a megörökölt rendszert és behozni a hiányosságokat, tehát jelenleg ezek felszámolásával, a romeltakarítással foglalkozunk.

– Hogyan tervezik az átalakítást?

– Öt pontot tűztünk ki, amelyen változtatni szeretnénk, és egy egymásra épülő rendszerbe ágyazni, hogy olyan automatizmusok alakuljanak ki, amelyekkel már könnyebben és egyszerűbben tudunk majd működni. Először is nagyobb nyilvánosságot, hozzáférést szeretnénk biztosítani a közgyűlésekhez. Az előző időszakban sok esetben nem a közgyűlés hozta meg a döntéseket, sőt ezek nem is a szerb országos önkormányzatban születtek meg, utólag azonban a közgyűlés döntéseként lettek elővezetve. Ezt a gyakorlatot szeretnénk megszüntetni, s elérni, hogy valóban a közgyűlés hozza meg a döntéseket. Ehhez szükséges a nyilvánosság, ezt szolgálja a közgyűlések online közvetítése. Úgy módosítottuk a működési szabályzatot, hogy mindenki korlátozás nélkül részt vehet a párbeszédben, minden dokumentumot, pályázatot, a közösséget érintő döntést a közgyűlés elé viszünk. A demokratizálódás jegyében minden olyan döntést, amit eddig a közgyűlés hozott meg, de törvényes lehetőség van rá, hogy a bizottságok elé vigyük, azt meg is akarjuk tenni. Ehhez harmadik célkitűzésünk, az információ

szabad áramlása szükséges, hogy ne csak egy szűk kör rendelkezzen tájékozottsággal. Eddig megtartott két közgyűlésünket például online közvetítettük, hogy mindazok bele tudjanak nézni, akiket érdekel.

További törekvésünk a decentralizáció, mert az előző időszakban nagyon Budapest központúak voltunk. Meg kell erősíteni az országos önkormányzat hivatalát mind humán erőforrás, mind infrastruktúra tekintetében, hogy ezeknek a feltételeknek és elvárásoknak meg tudjon felelni. Meg akarjuk erősíteni a bizottságokat akként is, hogy a bizottsági elnököknek egyrészt tiszteletdíjat szeretnénk adni, másrészt az adminisztrációs munka bonyolítására és a munka összefogására tiltárt biztosítanánk számukra. Egy közös gazdasági ellátó szervezetet kívánunk létrehozni a hivatalon belül. Egy egységes rendszer keretében összes intézményünk könyvelési feladatait ez a szervezet látná el.

– *Milyen távolabbi célokat tűztek ki?*

– Az elmúlt harminc évben a szerb közösségnek sikerült kialakítania egy olyan intézményi infrastruktúrát, amely biztosítja alkotmányos jogait az oktatás és kultúra terén. Az iskolák tekintetében nagy előrelépést jelentett a kormánynak az a döntése, amely az országos, illetve helyi nemzetiségi önkormányzatoknak lehetővé tette iskoláik fenntartásba vételét. A Szerb Országos Önkormányzatnak jelenleg három önálló köznevelési intézménye van: a budapesti Nicola Tesla Közoktatási Központ, a Battonyai Két Tanítási Nyelvű Szerb Általános Iskola és Óvoda, valamint a Szegedi Szerb Oktatási Központ. Másfél-két évvel ezelőtt a szintén önkormányzati fenntartású Szerb Pedagógiai és Módszertani Központ kidolgozott egy középtávú koncepciót, amelyben kb. tíz-tizenkét modellt írt le. Szeretnénk ezeket nyílt vitára bocsátani, és ezek után döntést hozni róluk. Valamennyi iskolánk kibővített, felújított állapotú, tehát megvan az infrastruktúra, ezt már csak működtetni kell, további beruházásra nem lesz szükség. Intézményeinkkel minden területet lefedtünk, van színházunk, kulturális központunk, pedagógiai és módszertani központunk, tudományos intézetünk és médiával foglalkozó intézményünk. Ezek továbbfejlesztése, illetve minél magasabb szintű működtetése az elkövetkezendő feladat. A hivatali struktúra átszervezése is arra irányul, hogy ezekről az intézményekről levegyük a nem szakmai jellegű terhet, hogy minél nagyobb energiát tudjanak a valós tevékenységükre fordítani. Bízom benne, hogy eljutunk egy olyan szakaszba, amit a következő ciklusban már csak folytatni kell.

– *Munkájában milyen személyes indíttatás motiválja?*

– Édesapám és édesanyám oldaláról is tekintélyes, vallásos szerb családból származom, gyerekkoromtól kezdve ebbe a közösségbe ágyazva, ebben a tudatban nőttem fel. A régi szerb-horvát iskolában érettségiztem, majd a magyar állam ösztöndíjasaként Belgrádban fejeztem be az orvosi tanulmányaimat. Tíz évig ortopéd orvosként dolgoztam. A szerb-horvát iskola szétválását követően 2009-ben elvállaltam a szerb iskola vezetését, ahol még kétszer nyertem el az igazgatói alkalmaztatást. Az önkormányzati rendszer kezdete óta tagja voltam a szerb önkormányzatnak, megalakulása óta folyamatosan elnöke vagyok a II. kerületi szerb nemzetiségi önkormányzatnak, az Oktatási Bizottságban, az Országos Kisebbségi Bizottságban, majd az Országos Nemzetiségi Tanácsban, a Nemzetiségi Tankönyvtanácsban képviseltem a szerb közösséget. Több kitüntetést kaptam a magyar és a szerb kormánytól, valamint a szerb egyháztól. Mindig a magyarországi szerb közösségért tevékenykedtem, és ezt a munkát folytatom tovább, mert amit már megtettünk, az minket gyarapít. A továbbiakban is ki kell használnunk minden történelmi lehetőséget, ami megadatik számunkra.

Jedlicska Jevgenija, elnök
Országos Ukrán Nemzetiségi Önkormányzat

Jedlicska Jevgeniját, aki korábban a fővárosi önkormányzatban elnökhelyettesként szerzett tapasztalatot a Nova Hvylja Egyesület jelöltjeként választották meg az országos ukrán önkormányzat élére. Ennek az egyesületnek programját szeretné országos szinten is megvalósítani, mert azt az egész ukrán közösség számára gyümölcsözőnek tartja.

– A 2015-ben alakult egyesület 2019-ben, Grexa Liliána elnöksége alatt választotta a *Nova Hvylja* nevet (jelentése: új hullám), ezzel is utalva arra a lelkesedésre és szándékra, ami tagjait jellemezte. Az egyesület ötponos célkitűzése – az ukrán nyelvű oktatás fejlesztése, fiatalokat, családokat megszólító programok szervezése, hitélet támogatása, menekültek tájékoztatása és az önkormányzatok átlátható működtetése – visszhangra talált a közösségben. Bizalmat szavaztak nekünk, így a választások során többséget nyertünk az önkormányzatban.

– *Hogyan történik a gyakorlatban ennek a programnak a megvalósítása?*

– Magyarországon 1993-tól működött vasárnapi iskola azoknak a gyerekeknek, akik az ukrán nyelvet és kultúrát szerették volna elsajátítani. Az Országos Önkormányzat fenntartásában 2023 szeptemberében indult el Budapesten és Nyíregyházán az első kiegészítő iskola, a *Leszja Ukrajinka Országos Ukrán Nemzetiségi Nyelvoktató Iskola*. Ezzel a kiegészítő nyelvoktató iskolával hivatalos, állami bizonyítványt adó nemzetiségi iskola jött létre, amely identitásmegőrző szerepet tölt be. Tervezzük, hogy országszerte több városban is elindítjuk az oktatást, mivel van rá érdeklődés, így több telephelyen is működhetne.

Családok és fiatalok bevonásával évente három-négy nagyszabású rendezvényt tartunk. Ezek újdonsága, hogy megjelenünk Budapest utcáin, megmutatva magunkat, kultúránkat. Immár hagyományossá vált a visivanka (ukrán hagyományos hímzett ing) ünnepe alkalmából szervezett flashmob a Belvárosban. Újabban karácsonykor, a vasárnapi mise után is kivisszük az örömhírt a templomból, énekelve, kántálva vonulunk végig a Belváros utcáin, majd ukrán sült finomságokkal látjuk vendégül a résztvevőket. Több hasonló rendezvényt tervezünk még. Egyrészt természetesen az ukrán nemzetiséghez tartozók számára, de azért is, hogy megismertessük kultúránkat a többségi társadalommal.

Célunk az ukrán nyelvű hitélet támogatása is. Eddig elsősorban a görögkatolikus egyházzal volt kapcsolatunk. Az országos önkormányzat újonnan alakult háromfős egyházi bizottságába két külső tagot hívtunk, akik a görögkatolikus, illetve a pravoszláv egyházat képviselik. A pravoszláv atya bevonásával szélesítettük az anyanyelvi vallásgyakorlás lehetőségét.

– *A népszámlálás során jól megmutatkozott az ukrán nemzetiség gyarapodása, ami nyilvánvalóan a háború következménye is. Hogyan kezelik a frissen érkező menekültek igényeit? Mit jelent számukra a magyarországi ukrán közösség?*

– Nagy segítséget jelentett számukra, hogy tudták, az Országos Ukrán Önkormányzatnál segítséget találnak, ha tolmácsolásra, információadásra, jogi tanácsadásra, eligazításra, tájékoztatásra van szükségük. Különösen az első menekülthullám érkezésével tapasztaltuk, milyen nagy szükség van a gyakorlati segítségnyújtásra. Hosszabb távon az a célunk, hogy az úgy támogassuk integrációjukat, hogy az asszimilációt elkerüljék. Az ukrán menekült gyerekek számára 2024. augusztus végén nyílt meg Csepelen egy magyar-ukrán két tanítási nyelvű általános iskola és gimnázium. Itt az alsóbb osztályokban nagyobb hangsúly kerül a magyar nyelv elsajátítására, több a magyar tantárgy, a felsőbb osztályokban az ukrán nyelvű tantárgyakra kerül a hangsúly, hogy be tudják fejezni a tanulmányaikat, le tudjanak érettségizni.

A magyarországi ukrán nemzetiség nagyobb létszámú lett, de azal a sajátossággal, hogy vannak bizonyos, például a nyelvtudást illető különbségek a menekültek és a már régebb óta itt élők között. Az a tapasztalatunk, hogy a frissen érkezők örömmel kapcsolódnak be programjainkba, keresnek minket, és egy-egy esemény után személyes kapcsolatok is kialakulnak, a résztvevők már szervezett program nélkül is érintkeznek egymással. Különösen igaz ez a gyerekek, és rajtuk keresztül családjaik esetében is. Nagyon népszerű és kedvelt nyári táborainkban – Zánkán és Balatonföldváron –, napközis táborainkban a magyar anyanyelvű, ukránul tanuló gyerekek és az ukrán anyanyelvűek nagyon jól megértették egymást. Az integrációt megkönnyíti, hogy Ukrajnában is bevezették a gregorián naptárt, így a karácsonyt is együtt tudják ünnepelni katolikus és pravoszláv hívek, a régóta itt élők és az utóbbi években érkezők.

– *Hogyan kezdte meg az új testület a működését? Mi történt a megalakulásuk óta, milyen eredményt sikerült elérniük? Mik voltak az első lépések?*

– A kezdés nem volt teljesen zökkenőmentes, pótolnunk kellett bizonyos hiányosságokat, de most már teljes létszámmal működik az országos önkormányzati hivatal, sikerült megtalálnunk a megfelelő munkatársakat. Megalakultak, és már aktívan dolgoznak a bizottságok: a pénzügyi, a kulturális, oktatási és egyházi bizottság. A sok elintéznivaló miatt az alakuló ülésen túl még két további közgyűlést tartottunk az elmúlt negyedévben. Egyébként online folyamatosan tartjuk a kapcsolatot a képviselőtestületi tagokkal. A költségvetésen kívül pályázatok útján szerzünk forrásokat. Fontosnak tartjuk, hogy átláthatóan működtessük az önkormányzatokat, s együttműködjünk a helyi és megyei ukrán nemzetiségi önkormányzatokkal. Néhány helyen azt tapasztaltuk ugyanis, hogy megfelelő kommunikáció hiányában az ukrán közösség nem is tudja, hogy egyáltalán léteznek ukrán nemzetiségi önkormányzatok. Ezen mindenképpen változtatunk, helyreállítjuk, frissítjük a honlapunkat, népszerűsítjük a közösségi oldalunkat, hogy munkánkról, programjainkról minél több emberhez eljusson az információ. Ma már nemcsak a Facebookon kell az eseményekről tájékoztatnunk az embereket, hiszen a fiatalok már inkább a tiktokot és instagramot látogatják. Következő lépésként ott is jelen kell lennünk.

A háború kitörésével az országos önkormányzat segítségnyújtó feladata megnőtt. Bár akció jelleggel gyűjtéseket szervezünk Ukrajnának, nem a költségvetésünkből fordítunk erre. A támogatást kultúránk megélésre kapjuk. A háború indokolja, hogy ezt ki kell emeljük. Hangsúlyoznunk kell, hogy nem Ukrajnát támogatjuk, hanem a Magyarországon élő ukránokat képviseljük. Az új országos önkormányzat ezt megnevezésében is hangsúlyozni kívánta. Ezért szerepel a nemzetiségi szó is a nevünkben, Országos Ukrán Nemzetiségi Önkormányzatként működünk tovább.

– *Hogyan kapcsolódott be a magyarországi ukrán nemzetiségi életbe, és mi motiválja a közösségért végzett munkában?*

– Több mint húsz éve élek Magyarországon. A kétezres évek elején érkeztem gimnáziumi tanulmányaim céljából. Mivel akkor még nem beszéltem olyan jól magyarul, ezért szabadidőm nagy részét főleg a velem egykorú ukránokkal töltöttem. Az Ukrán Országos Önkormányzat kezdeményezésére ekkor alakult a *Veszélka* nevű táncegyüttes, amelynek tagja lettem. Itt ismerkedtem meg és kerültem kapcsolatba a későbbi Nova Hvylja Egyesület tagjaival. 2019 táján született meg az a döntés, hogy önálló szervezetként indulunk a 2024-es választásokon. Én már a 2019-es választásokon elindultam, és be is kerültem a Fővárosi Ukrán Nemzetiségi Önkormányzatba, ahol elnökhelyettesként tevékenykedtem. Abban az önkormányzatban inkább azt láttam, hogy a programok egyesületi szinten szerveződnek, és nincs tényleges együttműködés a

képviselők között. Így amikor saját csapatot alakítottunk, kifejezetten arra törekedtünk, hogy olyan emberek legyenek benne, akik egyforma értékrendet képviselnek, és akiknek az egyéni érdeknél fontosabb az egész ukrán közösség fejlődése.

Ott szeretnénk folytatni a működésünket, ahol húsz évvel ezelőtt tartottunk, amikor gimnazistaként bekapcsolódtam a nemzetiségi életbe. Azt szeretném továbbadni, amit én kaptam akkor. Azután sajnos egy hanyatló időszak következett, most ismét szeretnénk felélénkíteni az önkormányzat és a közösség életét. Már meg is kezdtük. Egyébként pénzügyi végzettségem van, egy multinacionális cégnél dolgozom, munka mellett állok az országos önkormányzat élén.

– *Milyen közelebbi és távolabbi feladatok, célok megvalósításán dolgoznak?*

– Készülünk az Ukrán Kultúra Napjára, ezt március elejére szervezi a kulturális bizottság. A másik nagy eseményünk, ami egész közösségünket, időset-fiatalt egyaránt megérint, a Holodomor emléknapja. Ezek mellett egyéb rendezvényeink is felvetik egy nagyobb épület szükségességét, jelenleg ugyanis megemlékezéseinkhez, s más programjainkhoz külső helyszínt kell bérelnünk. A konkrét és közel álló események tehát kapcsolódnak egy nagyobb és távolabbi célhoz. Egy nagyobbfajta épülethez, melyben helyet kaphatna az országos önkormányzat hivatala, ottthont adhatna ünnepeinknek, rendezvényeinknek és esetleg egy nemzetiségi iskolának is. Másik fontos tervünk ugyanis a jelenlegi nyelvoktató és ukrán-magyar két tanítási nyelvű iskola mellett egy nemzetiségi iskola indítása is. Az előzetes kérdőíves felmérések alapján erre most lenne igény és elegendő gyerek. Úgy gondolom és remélem, az ukrán nemzetiségi élet fellendülőben van.

Aba-Horváth István, elnök

Magyarországi Romák Országos Önkormányzata

– *A debreceni Aba-Horváth István a Cigány Közösségek Szövetsége (Ci-KöSz) jelöltjeként lett az országos nemzetiségi testület elnöke. Az országos önkormányzat mindjárt nevet is váltott. Ezzel is ki akarták fejezni azt a fordulatot, ami az új elnök megválasztásával a cigány közösség vezetésében bekövetkezett?*

– Sajátságos helyzetben vagyunk. Óriási problémahalmazt örököltünk elődeinktől: közel kétmilliárdos az adósság, az érdekvédelmi szervezetet ellehetetlenítették, az ügyekkel nem foglalkoztak, a képviselők másfél évig nem gyakorolhatták a jogaikat, nem voltak testületi ülések, nem voltak döntések, munkatervek, irányvonalak. Elődeink két évet elloptak a cigány közösségtől. Láttuk, mi zajlott *Farkas Flórián, Kolompár Orbán, Hegedűs István, Balogh János* elnöksége alatt. A közösség érdekében szinte semmi nem történt. Ahhoz, hogy jövőképről beszélhessünk, a szellemi, erkölcsi, fizikai megújulásra kell helyeznünk a hangsúlyt. Szeretnénk, ha a magyarországi cigányságnak olyan érdekképviselője lenne, amely végre azt teszi első helyre, ami a közösség javát szolgálja. Ezt a célt fogalmazta meg a CiKöSz, amikor két évvel ezelőtt elkezdte a munkáját. Cigány közösségem problémáit nem cigányügyként, hanem társadalmi kérdésként szeretném kezelni, ahogyan azt már harminc évvel ezelőtt is kellett volna. A programokat, az elveket, a meglévő társadalmi viszonyokat kell egymás mellé rendelni, és ott kell megtalálni a közös érdeket.

– *Hogyan látja a cigányság helyzetét?*

– Általános a szegénység, kirekesztettség, reményvesztettség, az alacsony iskolai végzettség, a szakképtelenség és az olyan deviáns életvitel, amely akadályozza a közösségépítést. A cigánytelepeken ma egyre nehezebb megtalálni azt az erőforrást, ami a becsületes munka, szakma, család, közösségi élet, példamutatás felé vezet. A jó szakmunkás a kedvezőbb munkaerőpiaci helyzet miatt a Dunántúlon vagy külföldön keresi a boldogulást. Az egyik legsúlyosabb kérdés ma Magyarországon a drogprobléma. Mindenki szeretne kitörni a szegénységből, de mivel nem tud, a kábítószerhez fordul. A rendőrséggel, a helyi önkormányzattal, a családsegítővel, a cigány közösségekkel, a kisgyülekezettekkel együtt kell ezzel a nagyon sok veszélyt magával hozó tendenciával leszámolnunk. Ezért kell az országos önkormányzatnak a lehető leggyorsabban elkezdni a munkát, hogy az említett rálátások hatással legyenek a vidéki településen, a gettóban élők mindennapi életére. Ehhez nagy összefogás kell, ez nem megy csak a cigányságon belül.

– *Hogyan kezdte meg az új testület a működését? Mi történt a megalakulásuk óta, milyen eredményt sikerült elérni? Mik voltak az első lépések?*

– Elődeink ténykedésének politikai vetülete is van: nyilvánosan állást foglaltak az ellenzék mellett, ami nem a közösség érdekeit képviselte, hanem az ellenzéki politikai erőt szolgálta. Utólag nyilvánvaló az a politikai cél, hogy a cigány közéleti szereplőket szembeállítsák a kormánnyal. Rá akarták tolni a kormányra a felelősséget a cigány közösség kivéreztetéséért. Ez azért sem állja meg a helyét, mert a kormány a mi megkeresésünkre partner volt, segítséget nyújtott a vitatott kérdések megtárgyalásában és a közös nevező megtalálásában. Amit más nem fogadott el, mi megtettük. Sikerült a kormánnyal és a NAV-val is megállapodnunk. Elvégeztük azokat a feladatokat – költségvetés, zárszámadás –, amit az elődeink szándékosan elmulasztottak, és megkaptuk az ez évi támogatást. Ez most még a romeltakarítás: az ez évi támogatással csak a 2023-24. évi tartozást tudjuk kifizetni. Az országos önkormányzatot nem a kormány véreztette ki, hanem a döntéshozók, az elnökök, a hivatalvezetők, pénzügyi bizottság, és azok a képviselők, akik esküjüket megszegve nem a közösség érdekét szolgálták, és nem hívtak össze közgyűlést, mert kiderült volna az adósság. A romeltakarításon túl ebben az évben csak az alapműködést tudjuk biztosítani, hiszen amíg az utolsó fillért is ki nem fizetjük, nem emelhetjük normál keretekre a bérezéseket és a tiszteletdíjakat. Csökkentett üzemmódban nagyon nehéz lenne elvárni profi munkavégzést.

– Kik támogatják ebben a munkában, hogyan talál munkatársakat ehhez a feladathoz?

– A cigányság egységesítésére törekszem, nem a szembenállást nézem, hanem azt keresem, ami közös. A régi szereplők kénytelenek velem egy asztalhoz ülni. Megértették, hogy csakis a törvényes kereteken belül tevékenykedünk, és partnerek ebben. Azt tapasztaltam, hogy ha megfelelő hozzáállást kapnak, a régi szereplők is képesek a politikai érdekeken túllépni, együttműködni és közös alapokra helyezkedni. Biztos vagyok benne, hogy ez nem mindenkinek tetszik, de tudomásul kell venni, hogy az országos önkormányzat a magyarországi cigányság legmagasabb érdekképviseleti szervezete. Nem tehetem meg, hogy különbséget tegyek ellenzéki és kormánypárti szereplők között. Eddig minden testületi ülésen minden napirendi pontban szinte teljes egyetértés volt. Az eskünk arra kötelez, hogy a közösség érdekét nézzük, nem engedhetjük be a politikai cunamit ebbe a térbe, ezt az irányzatot igyekszem távol tartani a közösségi munkától.

Egy gond, probléma nem pártfüggő, nem politikafüggő, hanem társadalompolitika-függő. Nem lehet jobb- és baloldali megkülönböztetés, mert a szegénység, a szegregáció a jobb- és baloldali családok gyerekeit ugyanúgy éri az iskolában. A tavaly ősszel megalakult ezerkétszáz roma önkormányzatból körülbelül nyolcszáz helyen ciközös testület kezdte meg a munkát, a negyvenhét tagú országos önkormányzatban harmincöt fős többségünk van. Meghallom a nyolcszáz ciközös roma önkormányzatot, de ugyanúgy meghallom azt a másik négyszázat is, amelyek nem hozzánk köthetők. Minden magyarországi cigány ember elnöke vagyok, hiszem, hogy együtt fognak velem működni, ha látják, én sem teszek különbséget a közösségemben.

– Melyek a cigány közösség érdekében elvégzendő legfontosabb feladatok? Hogyan lehet elérni, hogy a kis településekre is elérjen a változás?

– A közösségi munkában egy olyan hálózat kialakulását tartjuk fontosnak, ami eljut a legutolsó kistelepülés cigánysoráig is. Ezt úgy érhetjük el, ha a vidéki közösségi életet szakmaisággal töltjük meg. A legfelsőbb vezetés nem tudja megoldani minden kistelepülés gondját, ezért a helyi vezetőket kell felkészítenünk erre. Megtanítjuk, hogy a helyi organikus vezetésben a közösség igényei jelenjenek meg a határozatokban, rendeletekben, a helyi közösség jól működjön együtt a többségi társadalommal, a jegyzővel, iskolával, óvodával. Ha ezt el tudjuk érni, szintet tudunk lépni. Nemcsak szakmai képzésről van szó, hanem az emberi jellemről is. Ha a közösségem tagjai olyan embert látnak bennem, aki kiteríti szívét-lelkét a közösségért, akkor olyanná akarnak válni - ez nincs befejezve - akkor olyanná akarnak válni ők is, mint én. Aki együtt akar működni velem, annak kinyújtom a kezemet, aki nem, arra nem erőltetem rá. Ha azt látják, hogy a közösségi érdek fontosabb nálunk, mint bármi más, és ez a képviselő hatékony, amit majd pilot programok által bizonyítani is tudunk, akkor elhiszik, hogy értük dolgozunk, és akkor megkövetelhető ez az ő részükről is. A helyi közösségeknek meg kell tanulniuk, hogy a közösség tagjai által a ciklus ideje alatt is számonkérhető a választókerületi elnökök, a roma képviselők, az önkormányzati képviselők választási programja. Ha a cigány közösségben megoldást akarunk, akkor a források mellé be kell engedni a cigány együttműködést is a tervezéstől a lebonyolításon át az értékelésig, az ellenőrzésig és az újratervezésig. Ha nincs bevonva a közösség, akkor csak kihasználjuk őket, és nem a felemelkedésüket szolgáljuk. Papíron iszonyatos összegek mennek el a felzárkóztatásukra, a közösségben pedig mégsem történik változás.

– Melyek a saját indíttatásai ehhez a közösségért végzett munkához?

– Egy Hajdú-Bihar vármegyei kistelepülés cigánytelepéről származom, tízgyerekes család legkisebbjeként egyedül én születtem kórház-

ban. A testvéreim mind otthon, a cigánytelepen születtek. Nekem nem kell bemutatni a szegénységet, kiszolgáltatottságot és azt az együttműködési kényszert, ami a túléléshez kellett. Gyerekkoromtól megtapasztaltam mindezt, és belém vésődtek ezek az emlékek. Volt egy tanárnőm, aki bízott bennem, ez segített ahhoz, hogy folyamatosan bizonyítsak neki, és csak tanuljak, tanuljak. Gyerekkoromban megtanultam lemondani, de nem keserűséggel, hanem megértéssel, nem irigyeltem a másnak jutott jót. Megedződtem, aminek hasznát vettem, amikor a későbbi pályafutásom során kudarccal, rosszindulattal, ellenségeskedéssel szembesültem. Szakmám szerint pincér vagyok, hosszú éveket húztam le felszolgálóként a vendéglátásban, s megtanultam, hogy nekem cigányként többszörösen kell bizonyítanom a becsületeimet, szorgalmamat, hozzáállásomat csak azért, hogy munkám legyen. 1995-ben kezdtem egy vidéki kistelephelyen a közösségem érdekében fellépni. Negyvenéves koromban érettségiztem, utána szereztem diplomát előbb politológia szakon, majd általános családjogi mediátorként. Tudatosan azért választottam ezt, hogy szakmai háttérrel kapjon mindaz, amit a hétköznapokban végzek, és még hatékonyabb lehessenek. Az ASHOKA alapítvány tagjaként 2000-tól egy hároméves oktatási és képzési programot dolgoztam ki a lemorzsolódás és diszkrimináció ellen az önkormányzatok bevonásával. Azért tettem, hogy minél többen elvégezzék az általános iskola nyolc osztályát, szerezzenek szakképesítést, hogy továbbléphessenek az életben. Tudom, hogy a közösségemnek mire van szüksége. Nemzetem és cigány közösségem szolgálja vagyok, mert arra van szükségük, aki dolgozik értük. A munkám során az igazságot, a békét, az együttműködést hirdetem. Ahol én dolgozom, átláthatóság, kiszámíthatóság van. Amíg elnök vagyok, minden szabályszerűen fog működni.

– *Mi a legközelebbi lépés, melyek az Ön előtt álló konkrét feladatok a következő hónapokban?*

– Január közepén volt közgyűlés, költségvetés, tervek elfogadása, jövőkép megfogalmazása, intézmények vezetőinek pályázati kiírása és tárgyalások arról, hogy milyen programokat tudnánk 2025-ben megvalósítani. Fontosnak tartom a kistelephelyeken működő kiségyházak bevonását a közösségi életbe. Ezek urbanizálnak, jó modorra nevelnek, alkalmasak arra, hogy olyan értékeket közvetítsenek és hirdessenek, mint például tisztelet, elfogadás, együttműködés, becsület, szeretet, hit. Ezzel együtt közösséget szerveznek, megtanítják a szabadidő hasznos eltöltését. Őket kellene a drogprevencióba bevonni, nekik szeretnék egy országos közfoglalkoztatási hálózatot kialakítani a Társadalmi Esélyekért és Roma Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság, a CiKöSz, a magyarországi cigányság együttműködésével.

– *Tervezik, hogy a roma közösségnek is legyen országgyűlési szószólója?*

– Lesz szószólónk, és nagyon komolyan együtt fogunk működni a kormánnyal. A közösségem gondjait az asztalra teszem, segítséget kérek, és ez független a pártállástól. Nemzetet, közösséget nem lehet haragra, viszályra építeni. Mindig a közösség érdekét kell tekinteni a politikai szereplőktől függetlenül. Aki közössége érdekében ezt nem így teszi, az saját maga ellen harcol. A cigánykérdés is nemzeti kérdés, cigány elnökként is magyar vagyok, fontos a nemzetünk szuverenitása, a jövőnk.

– *Eredményes munkát kívánunk!*

Balányi Klára